

Sjukdomen som skadar för livet

Det senaste året har stora epidemier av kikhosta drabbat spädbarn i bl.a. England, USA och Australien. En ny avhandling från Ekonomihögskolan vid Lunds universitet avslöjar nu att sjukdomen är allvarligare än man tidigare trott och har dödliga konsekvenser senare i livet.

Med hjälp av en världsunik befolkningsdatabas vid Centrum för ekonomisk demografi har Luciana Quaranta, nydisputerad doktor i ekonomisk historia, följt individer i fem svenska samhällen från 1813 fram till 1968. Hon har studerat hur förhållanden vid födseln, såsom socioekonomisk status och exponering mot smittsamma sjukdomar, påverkar oss senare i livet.

- Jag har funnit att individer som är födda i år med kikhostepidemier, och som överlever tills de är vuxna, löper en större risk att dö i förtid. För kvinnor är sannolikheten 20 procent och för män 40 procent. Den förhöjda dödligheten drabbade också individer lika oavsett socioekonomisk status, säger Luciana Quaranta.

Resultaten visar att för den grupp individer mellan 20 till 70 år som exponerats för kikhosta under sitt första levnadsår kortades den genomsnittliga livslängden med 1,5 år för kvinnor och 3 år för män. Därutöver fick gravida kvinnor som föddes i år med kikhostepidemier oftare missfall och att deras barn dog inom den första månaden i livet.

- Resultaten är inte enbart historiskt tillämpbara utan är i högsta grad aktuella idag. Många smittsamma sjukdomar, såsom kikhosta, förekommer fortfarande, både i utvecklingsländer och i mer utvecklade länder i t.ex. västvärlden, säger Luciana Quaranta.

- De här resultaten betonar vikten av att utforma åtgärder som minskar exponering mot smittsamma sjukdomar tidigt i livet, eftersom sjukdomarna inte bara påverkar människor vid smittotillfället utan har stor inverkan på vår hälsa och vårt välbefinnande också senare i livet, menar Luciana Quaranta.

Hon framhåller också att det är viktigt att genomföra extra undersökningar på gravida kvinnor som har blivit smittade som barn, för att minska risken av komplikationer vid födseln och förbättra deras barns hälsa. Hennes forskning anses bevisa att inverkan av sjukdomar i tidig ålder var en större faktor än otillräcklig diet i att förklara den historiska nedgång i dödlighet och förbättringen av medellivslängden som ägde rum i Sverige under 1900-talet.

Fakta:

I sin avhandling, "Scarred for life. How conditions in early life affect socioeconomic status, reproduction and mortality in Southern Sweden, 1813-1968", har Luciana Quaranta tittat på individer födda mellan 1813 och 1898 och följt dem till 70 års ålder, vilket alltså omfattar tiden mellan 1813 fram till 1968.

Hennes forskning baseras på data från Scania Economic Demographic Database (SEDD). En befolkningsdatabas med Linnéstöd från Vetenskapsrådet som byggts upp av forskare på Centrum för ekonomisk demografi på Ekonomihögskolan vid Lunds universitet. SEDD innehåller digitala register över individer i fem orter i Södra Sverige (Kågeröd, Kävlinge, Hög, Sireköpinge och Halmstad) från 1813 till 1968.

Databasen sluter ett viktigt informationsgap bakåt i tiden och är unik i sitt slag genom att forskarna har kunnat dra nytta av Sveriges goda registerföring och digitaliserat folk- och kyrkoregister. Under våren 2013 öppnades databasen för första gången upp för forskare utanför Lunds universitet.

Kontakt:

Luciana Quaranta, doktor i ekonomisk historia, Centrum för ekonomisk demografi, Ekonomihögskolan vid Lunds universitet.

Tel. 073-716 94 38 eller E-post: Luciana.Quaranta@ekh.lu.se. Pressbild i Lunds universitets bildbank: <https://bildweb.srv.lu.se/>

Tommy Bengtsson, professor i ekonomisk historia och föreståndare för Centrum för ekonomisk demografi på Ekonomihögskolan vid Lunds universitet, har tillsammans med professor Martin Dribe varit handledare för Luciana Quarantas avhandling.

Tel. 046- 222 73 80, 0708 300 905 eller E-post: Tommy.Bengtsson@ekh.lu.se

Epidemierna i England, USA och Australien under 2012/2013

Nyligen har epidemier av kikhosta drabbat spädbarn i USA, England och Australien, vilket bl.a. [Smittskyddsinstitutet](#) uppmärksammat och varnat för under rubriken " Utbrott av kikhosta i omvärlden ökar risken i Sverige".

[NBC News](#) om utbrottet i USA ”*CDC: Whooping cough epidemic worst in 50 years*” och [USA Today](#).

[Sydney Morning Herald](#) om epidemin i Australien ” *Whooping cough epidemic as state records highest numbers*”.

[The Telegraph](#) och [BBC](#) om epidemier i England som är den största på 20 år.

Henrik Killander, Pressansvarig, Ekonomihögskolan vid Lunds universitet 046-222 80 73, henrik.killander@ehl.lu.se